

НИЖНИК Світлана,
кандидат історичних наук,
завідувач сектору наукової
бібліографії та біографістики
Національної наукової сільськогосподарської
бібліотеки НААН (м. Київ, Україна)
cvetn@meta.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4777-8018>

ПЕРСОНАЛЬНІ ПОКАЖЧИКИ В СИСТЕМІ АГРАРНОЇ БІБЛІОГРАФІЇ (НА ПРИКЛАДІ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ)

Визначено місце ННСГБ НААН у формуванні персональних показників як складової національної сільськогосподарської бібліографії. Висвітлено напрацювання й оцінено їхню роль у подальшому проведенні відкритої інформаційно-комунікаційної політики щодо максимального задоволення інформаційних потреб суспільства в отриманні цілісного бібліографічного сільськогосподарського ресурсу. Відмічено цінність бібліографічних показників – у представленій в них широкій бібліографічній базі, яка є основою переважної більшості попередніх робіт і водночас фундаментом для виконання нових наукових досліджень.

Методологічну основу дослідження складають принципи історизму, об'єктивності, науковості. У висвітленні проблеми використовувались загальнонаукові методи (аналіз, синтез, логічний, узагальнення), спеціальні історичні методи (джерелознавчий аналіз, проблемно-хронологічний, персоналізації, біографічний). Комплексне застосування цих методів сприяло отриманню нових знань, визначенню їхньої цінності, відображенню змісту.

Доведено, що персональні показники є одними з найважливіших джерел інформації і займають домінуюче місце в системі документальних комунікацій, а тому впливають не лише на бібліографічне забезпечення досліджень аграрної галузі, але й науки в цілому. Персональна бібліографія відіграє суттєву роль у наукових дослідженнях, адже центральною фігурою будь-якого наукового процесу є людина, її творчі надбання. Персональні показники як різновид бібліографічного посібника нині не втрачають свого значення, вони є важливою складовою національної сільськогосподарської бібліографії. Розкрито структуру типового

персонального покажчика ННСГБ НААН, що містить чітку систему подання інформації: стислість викладу, фактографічність і багатогранність представленого матеріалу. Різними засобами у них розкривається внесок особи у розвиток аграрної галузі знань, що дозволяє повніше репрезентувати наукову діяльність ученого і підвищити науково-допоміжну функцію видання.

***Ключові слова:** біобібліографія, персональна бібліографія, персональний покажчик, Національна наукова сільськогосподарська бібліотека, біобібліографічний посібник, персональний бібліографічний посібник.*

PERSONAL INDICATORS IN THE SYSTEM OF AGRARIAN BIBLIOGRAPHY (ON EXAMPLE OF THE NATIONAL SCIENTIFIC AGRICULTURAL LIBRARY OF THE NATIONAL ACADEMY OF AGRARIAN SCIENCES OF UKRAINE)

The place of the NSAL of the National Academy of Agrarian Sciences in the formation of personal indicators has been determined as a component of the national agricultural bibliography. The development of indicators is highlighted, and its role ----- are evaluated. Illuminated development and evaluated their role in the further conduct of the open information and communication policy regarding maximum satisfaction information needs of society to obtain a complete picture bibliographical agricultural resource. The valuer of bibliographic indexes is noted. The presented wide bibliography became a basis of the majority of previous works, and at the same time a foundation for writing new scientific studies.

The methodological basis was formed by the principles of historicism, objectivity, and scientific approach. General scientific methods (analysis, synthesis, logical, and generalization), special historical methods (problem-chronological, personalization, biographical) were used to uncover the problem. The complex application of these methods contributed to the acquisition of a new knowledge, determining their value, and reflecting the content.

It has been proven that personal indicators are one of the most important sources of information and occupy a dominant place in the system of documentary communications, and therefore influence not only the bibliographic provision of agricultural research field, but also science as a whole. Personal bibliography plays a significant role in scientific research, because the central figure of any scientific the process is a person, his creative assets. Personal pointers as a variety of the bibliographic manual do not lose their importance today, they are important component of the national agricultural bibliography. Revealed structure of a typical personal index of the NSAL of the National Academy of Agrarian Sciences, containing clear information presentation system, brevity of presentation, factuality, and versatility of the presented material. By various means, they reveal the individual's contribution to the development of the agricultural field of knowledge, which allows to more fully represent the scientist's scientific activity and increase scientific auxiliary function of the edition.

Keywords: biobibliography, personal bibliography, personal index, National Scientific Agricultural Library, biobibliographic manual, personal bibliographic manual.

Постановка проблеми. Персональна бібліографія (біобібліографія) у забезпеченні загальної доступності публікацій займає особливе місце серед інших видів бібліографії. Незважаючи на стрімкий розвиток нових інформаційних технологій, створення різноманітних баз даних, які виконують провідну роль в інформаційному задоволенні потреб користувачів, бібліографічні покажчики не втратили своєї актуальності й залишаються важливим засобом інформування. Адже саме бібліографічні покажчики дають змогу повноцінно задовольняти інформаційні запити з конкретної теми, представляючи її комплексно й узагальнено. Основою такого відтворення є персональна бібліографія. Від її максимальної повноти залежить об'єктивність наукових висновків та передбачень. Персональна бібліографія відіграє суттєву роль у наукових дослідженнях. Центральною фігурою будь-якого наукового процесу є людина, її творчі надбання. Необхідність розкриття інформаційного потенціалу персональних покажчиків обумовлюється тим, що вони є одними з найважливіших джерел інформації і займають домінуюче місце в системі документальних комунікацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До середини ХХ ст. персональній бібліографії приділяли мало уваги, а самий вид діяльності не був актуальним серед дослідників. Лише у деяких працях з загальної бібліографії зустрічалися згадки про персональні покажчики письменників, біобібліографічні словники. У низці публікацій за темою дослідження порушено окремі питання методики, структури, інформаційного наповнення та досвіду створення покажчиків [5; 8; 10; 13]. Так, теорії та методиці бібліографії персонального характеру присвячені праці В. Кононенко [4], О. Теплицької [7], Г. Швецової-Водки [5; 11], М. Железняк [2], А. Шумілова [12] та ін.

У дослідженнях Т. Добко висвітлено основні історичні періоди, тенденції видання науковими бібліотеками України бібліографічних покажчиків і сучасний стан розвитку бібліографічних ресурсів [10].

Детальний аналіз бібліографознавчих та історіографічних публікацій показує, що відсутні узагальнюючі наукові праці, у яких персональні бібліографічні покажчики розглядаються як джерела біографічної та бібліографічної інформації та бібліографії загалом.

Метою дослідження є історико-бібліографічне узагальнення проблемно-тематичних характеристик персональних покажчиків Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН як складової національної сільськогосподарської бібліографії. Задля цього було висвітлено історіографію, проблематику та джерельну базу видань у фондах ННСГБ НААН, здійснено змістовий та структурний аналіз бібліографічних посібників.

Методологія дослідження передбачає застосування бібліографічного методу пізнання наукового об'єкта як необхідної складової наукового інструментарію вивчення питання та аналітико-синтетичного опрацювання документального масиву відібраних вторинних документів. Застосовано також: загальнонаукові методи (аналіз, синтез, логічний, узагальнення), спеціальні історичні методи (джерелознавчий аналіз, проблемно-хронологічний, персоналізації, біографічний). Враховано комунікаційно-інформаційний та документаційний принципи методології бібліографознавства. Комплексне застосування цих методів сприяло отриманню нових знань, визначенню їхньої цінності, відображенню змісту.

Результати дослідження. Засобами бібліографії людство реконструює минулі епохи й історичне середовище. Інформація про життя і праці учених, що зробили відкриття, цікавила людей у різні часи. Звертаючись до праць дослідників-бібліографістів, переконуємося, що біобібліографія існувала ще в античний період і даний вид інформації користувався попитом. Так, К. Р. Сімон називав біобібліографічні словники письменників і учених «найстародавнішим різновидом

бібліографії» [6]. Поняття «біобібліографія» поєднує біографічні і бібліографічні дані та включає спільну інформацію як з життя окремих осіб так і колективів [11].

Засновниками української персональної бібліографії вважають літературознавця Григорія Петровича Данилевського (1829–1890) та бібліографа Михайла Федоровича Комарова (1844–1913), який розробив особливу форму представлення матеріалу про особу – так звані «персональні гнізда». Він вважав, що таке розташування «дає змогу не гаючи часу на одшукування зразу в одному місці знайти звістки про всі писання того або іншого автора і все, що було написано про нього» [3, с. 4].

Даний напрям займає чільне місце в діяльності ННСГБ НААН – провідної бібліотеки загальнодержавного значення, галузевого депозитарію, потужного науково-інформаційного центру з формування галузевого сегменту аграрних питань як складової інформаційного простору України.

Персональні бібліографічні покажчики є обов'язковою складовою національної сільськогосподарської бібліографії. Саме поняття «національна бібліографія» включає наступні напрями бібліографічної діяльності: 1) облік творів, опублікованих на території держави; 2) облік творів, опублікованих національною мовою, незалежно від місця видання; 3) облік творів, за змістом присвячених цій країні, незалежно від мови та місця видання; 4) облік творів представників нації, незалежно від змісту, мови та місця видання [3, с. 4].

ННСГБ НААН за роки існування сформувала багатогранну інформаційно-документну базу з аграрної науки, освіти та агропромислового виробництва. Серед них і персональні покажчики, основною метою яких є створення інформаційного ресурсу для дослідження вітчизняної галузевої історії, через діяльність видатних діячів сільського господарства.

Над створенням біобібліографічних посібників фахівці ННСГБ НААН цілеспрямовано працюють з 1990-х рр., але традиції підготовки цих видань мають

значно глибшу історію. Зазвичай, це були короткі списки літератури, пам'ятки, огляди, бесіди тощо.

У процесі створення персональних бібліографічних покажчиків дослідники ННСГБ НААН вивчають біографію особи. Джерельна база охоплює різні носії історичної інформації. Це, передусім, особові справи фонду архівознавства і документознавства Інституту історії аграрної науки, освіти та техніки ННСГБ НААН, універсальні довідники, дослідницькі публікації тощо.

Бібліографічні покажчики установи є віддзеркаленням вміщеного у друкованих джерелах даних вченого, його життєвого та творчого шляху, відтворення забутих чи маловідомих сторінок життя визначних творців аграрної науки. Кардинальні зміни в науково-бібліографічній діяльності бібліотеки відбулися із заснуванням серій, що стали важливим етапом розвитку персональної бібліографії в установі. Персональна бібліографія і біобібліографія стали одним із найпродуктивніших напрямів роботи. У 1998 р. Центральна наукова сільськогосподарська бібліотека Української академії аграрних наук (нині – ННСГБ НААН) розпочала масштабний бібліографічний проект у галузі національної бібліографії України. У зазначеному році засновано біобібліографічну серію «Академіки Національної академії аграрних наук України», яка наразі налічує 81 видання. Серед найперших – покажчики: «Зубець Михайло Васильович: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1966–1999 роки» (1999), «Буркат Валерій Петрович: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1963–1998 роки» (1999), «Коваленко Петро Іванович: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1967–1998 роки» (1999), «Лісовий Михайло Павлович: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1959–1999 роки» (1999), «Мартиненко Іван Іванович: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1954–1993 роки» (1999) та ін.

Прагнення глибше висвітлити внесок українських науковців спонукало до створення натувної (у цьому ж році) серії «Біобібліографія вчених-аграріїв України». Наразі має у переліку 79 покажчиків; перші з них – «Кулешов Микола

Миколайович (1890–1968), академік, український вчений в галузі рослинництва: біобібліогр. покажч.» (1998), «Кравченко Микола Антонович: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1934–1999 роки» (1999) та ін.

У 2001 р. ННСГБ НААН засновано історико-бібліографічну серію «Аграрна наука в особах, документах, бібліографії», яка налічує вже 126 видань. Серед них персональні покажчики вчених: «Професор Будрін Петро Васильович (1857–1939): біобібліогр. покажч.» (2001), «Професор Лихвар Данило Федорович (1902–1986): біобібліогр. покажч.» (2002, 2015), «Професор Яната Олександр Алоїзович (1888–1938) : біобібліогр. покажч. до 115-річчя від дня народж.» (2003), «Професор Іваницький Борис Георгійович (1878–1953) : біобібліогр. покажч. до 125-річчя від дня народж.» (2004), «Академік Квасницький Олексій Володимирович (1900–1989) : життєвий і творчий шлях» (2005) та ін.

У 2003 р. засновано серію «Відомі вчені-природознавці та освітяни України», що налічує 10 видань; найпершими були покажчики вчених: «Професор Новиков Микола Миколайович : біобібліогр. покажч.» (2003, 2008), «Академік НАН України Гродзинський Дмитро Михайлович : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1955–2009 рр.: до 80-річчя від дня народж. (2010, 2012), «Професор Костенко Наталія Василівна : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1967–2010 роки» (2011) та ін.

У 2005 р. започатковано біобібліографічну серію «Члени кореспонденти Національної академії аграрних наук України», яка налічує 19 видань – покажчиків учених: «Малік Микола Йосипович: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1975–2004 роки» (2005), «Головко Анатолій Миколайович: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1986–2006 роки» (2006), «Єфіменко Михайло Якович: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1973–2007 роки» (2007) та ін.

Наступна – «Академіки та члени-кореспонденти НАН України для сільського господарства», заснована у 2007 р., містить 2 видання: «Академік НАН України Лукінов Іван Іларіонович (1927–2004): біобібліогр. покажч.» (2009) та «Академік АН УРСР і ВАСГНІЛ Оппоков (Опоків) Євген Володимирович (1869–1937):

біобібліогр. покажч.» (2014).

У 2009 р. ННСГБ НААН заснована серія «Іноземні члени Національної академії аграрних наук України» – «Грабовець Анатолій Іванович: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1968–2009 роки» (2009). У 2014 р. – серія «Біобібліографія діячів науки, освіти, культури України»: «Заслужений працівник культури України Дерлеменко Таміла Федорівна: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1987–2014 роки. До 70-річчя від дня народж.» (2014), «Професор Слободяник Михайло Семенович (1949–2015): біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1974–2015 роки» (2015), «Професор Олександр Іванович Уткін: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1971–2017 роки» (2017). 2015 р. – «Почесні члени Національної академії аграрних наук України» – це покажчик «Антонець Семен Свиридонович: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1956–2015 роки» (2015).

Слід відмітити, що у ХХІ ст. створення персональних бібліографічних покажчиків стало актуальним. Як результат, світ побачив нові видання, завдячуючи розробленій фахівцями методиці бібліографування, а створення персональних бібліографічних покажчиків відповідає сучасним вимогам PR-технологій, а також дані бібліографічні посібники є однією з умов і складовою розвитку досліджень з історії науки, культури, освіти. Дані факти підтверджують перспективність досліджень у галузі біобібліографії.

Слід підкреслити, що відмінність даних видань ще й в тому, що вони вміщують й відомості про джерела (де раніше були надруковані дані про вченого, перелік наукових праць тощо). Отже, один із перелічених напрямів стосується саме персональних покажчиків, тому і займають чільне місце серед здобутків національної сільськогосподарської бібліографії.

Кожен із науковців, чию діяльність відображено у покажчиках ННСГБ НААН, посідає гідне місце у славній когорті аграрної галузі; ці персоналії представляють широку панораму українських дослідників, що допомагає повніше осмислити її історію та сучасний стан.

Персональний бібліографічний покажчик у тому вигляді, в якому він існує сьогодні, сформувався у ННСГБ НААН поступово. У своєму розвитку він пройшов декілька етапів, у процесі яких склалися основні ознаки, що відрізняють його від інших видань. Структура покажчиків відповідає затвердженім Вченою радою вимогам та розробленим «Методичним рекомендаціям щодо підготовки бібліографічних і біобібліографічних покажчиків» [12]. Розглянемо структуру типового персонального покажчика, що включає наступні розділи:

- ✓ Портрет ученого.
- ✓ Основні дати життя і діяльності (у хронологічному порядку).
- ✓ Життєвий і творчий шлях ученого (нарис, подається колегами вченого).
- ✓ Наукова стаття вченого, що висвітлює основні напрями його наукової діяльності .
- ✓ З наукової спадщини вченого (декілька найбільш значимих публікацій).
- ✓ Бібліографічний покажчик праць, викладений у хронологічному порядку прямої хронології (за роками видань, а в межах року в алфавітному порядку назв у такій послідовності – книги і брошури, статті в збірниках і періодичних виданнях).
- ✓ Авторські свідоцтва та патенти.
- ✓ Праці, опубліковані за редакцією вченого.
- ✓ Наукова школа (виконані під науковим керівництвом ученого дисертації).
- ✓ Література про життя та діяльність ученого.
- ✓ Предметно-тематичний покажчик.
- ✓ Іменний покажчик

Така структура покажчиків дозволяє повніше репрезентувати наукову діяльність ученого і підвищити науково-допоміжну функцію видання.

Для досягнення якісного нового рівня повноти та задоволення інформаційних потреб укладаються бібліографічні покажчики, саме дані видань вміщують перелік праць вченого та список літератури про нього, задовольняють запити дослідників, зацікавлених у більш глибокому вивченні життя і творчості певної особи. За

допомогою покажчиків дослідники знаходять додаткові джерела для розширення і поглиблення знань про людину витративши обмаль часу завдяки чіткій регламентації системи подання матеріалу (стилість викладу, високий рівень довідковості, підвищена щільність інформації, багатство фактичного матеріалу).

Отже, з урахуванням арсеналу вже надрукованих персональних покажчиків установи, що відображають багатовікову історію країни, істотно доповнюють відомості про становлення і розвиток аграрної галузі, виявляють забуті імена славетних науковців та допомагають зробити певні узагальнення і висновки про внесок ученого у вітчизняну та світову науку. Їх по-праву можна вважати достовірним джерелом історико-біографічних досліджень, оскільки кожен із бібліографічних матеріалів вміщує видання із фондів бібліотеки, а разом вони подають цілісну картину видань, присвячених ученому.

Висновки. Таким чином, репрезентуючи здобутки сільськогосподарської науки та освіти задля задоволення інформаційних потреб дослідників у пошуку потрібної літератури чи джерел для більш глибокого вивчення життя та творчості видатних діячів як сьогодення, так і минулого, стають у нагоді персональні бібліографічні покажчики ННСГБ НААН, в яких представлена науково-бібліографічна база попередніх досліджень установи, відображено багатовікову історію країни, суттєво доповнено відомості про становлення і розвиток різних галузей знань. Сучасна вітчизняна аграрна бібліографія знаходиться у процесі трансформації, сутність якої обумовлена з одного боку створенням національної бібліографії, з іншого – завершенням формування інформаційного простору, що надає об'єктивні можливості для функціонування багаторівневої інформаційно-бібліографічної системи та сприятиме сутнісному перебуванню України у світовому просторі. Арсенал персональних бібліографічних покажчиків ННСГБ НААН ще раз підкреслює значущість наукової спадщини українських вчених та їхнього творчого доробку, який ще належить вивчати і об'єктивно оцінити.

Список використаних джерел та літератури

1. Біобібліографія. Персональна бібліографія. Бібліографознавство України (2006–2010): наук.-допом. бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; уклад. Л. А. Кухар; наук. ред. Н. І. Тертичка. Київ, 2012. С. 60–166.
2. Железняк М. Г., Гутник Л. М., Галькевич Т. А. Персональні бібліографічні та біобібліографічні посібники науковців України: сучасний стан і проблеми. Науковці України ХХ–ХХІ століть: метабібліографія / Ін-т енциклопед. дослідж. НАНУ. Київ, 2010. С. 6–22.
3. Комаров М. Бібліографічний покажчик нової української літератури (1798–1883 р.). Київ, 1883.
4. Кононенко В. Персональна бібліографія – складова частина науково-бібліографічної діяльності Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. *Вісник Книжкової палати*. 2018. № 2. С. 29–32.
5. Персональний бібліографічний посібник: короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики / авт. кол.: Г. М. Швецова-Водка (керівник), Г. В. Сілкова, Л. О. Черепуха [та ін.]. Київ, 1998. С. 48.
6. Сімон К. Бібліографія: основні поняття та терміни. Київ, 1968. С. 66.
7. Теплицька А. В. Бібліографічні ресурси: теорія і практика. Персональна та біобібліографія в технологіях управління знаннями: матер. міжнар. семінару-тренінгу, Харків, 4 квіт. 2013 р. Харків, 2013. С. 36–46.
8. Укладання персонального біобібліографічного покажчика: бібліограф.-метод. вид. / упоряд. О. А. Шевчук; ред.: Н. Г. Дудкевич, Л. В. Кулакевич; відп. за вип. М. В. Кондратова. Вінниця: ВНАУ, 2014. 12 с.
9. Устіннікова О. Персональні посібники, підготовлені Книжковою палатою України (1921–2000). *Вісник Книжкової палати*. 2005. № 3. С. 16–19.
10. Філіппова Н. П. Значення персональних бібліографічних покажчиків діячів медичної галузі у висвітленні досягнень вітчизняної медицини. *Українська біографістика*. Київ, 2016. Вип. 14. С. 325–344.
11. Швецова-Водка Г. М. Персональна та біобібліографія: термінологічні замітки. *Вісник ХДАКІМ*. Харків, 2013. Вип. 39. С. 117–121.
12. Шумілова А. Персональні бібліографічні покажчики: специфіка структури і змісту. *Наукові праці НБУ ім. В. І. Вернадського*. Київ, 2019. Вип. 51. С. 278–289.
13. Яценко О. Персональна бібліографія, біобібліографія: термінологічний аналіз. *Бібліотечний вісник*. 2014. № 5. С. 24–29.
14. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856–2013). Київ, 2015. 469 с.

References

1. (2012). Biobibliohrafiya. Personal'na bibliohrafiya. Bibliohrafoznnavstvo Ukrayiny (2006–2010): nauk.-dopom. bibliohr. pokazhch [Biobibliography. Personal

bibliography. Bibliography of Ukraine (2006–2010): research assistant. bibliography index.]. Kyiv, 60–166 [In Ukrainian].

2. Zheleznyak, M. H., Hutnyk, L. M., & Hal'kevych, T. A. (2010). Personal'ni bibliohrafichni ta biobibliohrafichni posibnyky naukovtsiv Ukrayiny: suchasnyy stan i problemy [Personal bibliographic and biobibliographic manuals of scientists of Ukraine: current state and problems.]. *Naukovtsi Ukrayiny 20–21 st.: metabibliohrafiya*. Kyiv, 6–22 [In Ukrainian].

3. Komarov, M. (1883). Bibliohrafichnyy pokazhchyk novoyi ukrayins'koyi literatury (1798–1883 r.) [Bibliographic index of new Ukrainian literature (1798–1883)]. Kyiv [In Ukrainian].

4. Kononenko, V. (2018). Personal'na bibliohrafiya – skladova chastyna naukovo-bibliohrafichnoyi diyal'nosti Natsional'noyi biblioteky Ukrayiny imeni Yaroslava Mudroho [Personal bibliography is an integral part of the scientific and bibliographic activities of the National Library of Ukraine named after Yaroslav the Wise]. *Visnyk Knyzhkovoyi palaty*, 2, 29–32 [In Ukrainian].

5. Shvetsova-Vodka H. M., Silkova H. V., & Cherepukha L. O. (1998). Personal'nyy bibliohrafichnyy posibnyk: korotkyy terminolohichnyy slovnyk iz bibliohrafoznavstva ta sotsial'noyi informatyky [Personal bibliographic guide: a short terminological dictionary of bibliography and social informatics]. Kyiv [In Ukrainian].

6. Simon, K. (1968). Bibliohrafiya: osnovni ponyattya ta terminy [Bibliography: basic concepts and terms]. Kyiv [In Ukrainian].

7. Teplytska, A. V. (2013). Bibliohrafichni resursy: teoriya i praktyka [Bibliographic resources: theory and practice]. Personal'na ta biobibliohrafiya v tekhnolohiyakh upravlinnya znannyamy: mater. mizhnar. seminaru-treninhu. Kharkiv, 36–46 [In Ukrainian].

8. Shevchuk, O. A., Dudkevych, N. H., & Kulakevych, L. V. (Eds.). (2014). Ukladannya personal'noho biobibliohrafichnoho pokazhchyka: bibliohraf.-metod. vyd. [Compilation of a personal bibliographic index: bibliography.-method. view.]. Vinnytsya [In Ukrainian].

9. Ustinnikova, O. (2005). Personal'ni posibnyky, pidhotovleni Knyzhkovoyu palatoyu Ukrayiny (1921–2000) [Personal manuals prepared by the Book Chamber of Ukraine (1921–2000)]. *Visnyk Knyzhkovoyi palaty*, 3, 16–19 [In Ukrainian].

10. Filippova, N. P. (2016). Znachennya personal'nykh bibliohrafichnykh pokazhchykiv diyachiv medychnoyi haluzi u vysvitleni dosyahnen' vitchyznyanoyi medytsyny [The value of personal bibliographic indexes of medical professionals in highlighting the achievements of domestic medicine]. *Ukrayins'ka biohrafistyka*, 14, 325–344 [In Ukrainian].

11. Shvetsova-Vodka, H. M. (2013). Personal'na ta biobibliohrafiya: terminolohichni zamitky [Personal and biobibliography: terminological notes]. *Visnyk HDAKIM*. Kharkiv, 39, 117–121 [In Ukrainian].

12. Shumilova, A. (2019). Personal'ni bibliohrafichni pokazhchyky: spetsyfika struktury i zmistu [Personal bibliographic indexes: specifics of structure and content]. *Naukovi pratsi NBU im. V. I. Vernads'koho*, 51, 278–289 [In Ukrainian].

13. Yatsenko, O. (2014). Personal'na bibliohrafiya, biobibliohrafiya: terminolohichnyy analiz [Personal bibliography, biobibliography: terminological analysis]. *Bibliotechnyy visnyk*, 5, 24–29 [In Ukrainian].

14. Yatsenko, O. M., & Lyubovets', N. I. (2015). Ukrayins'ki personal'ni bibliohrafichni pokazhchyky (1856–2013) [Ukrainian personal bibliographic indexes (1856–2013)]. Kyiv [In Ukrainian].

Рецензенти:

Г. В. Салата, д. і. н., доц.;

М. В. Гутник, к. і. н., доц.

Надійшла до редакції: 22.08.2022 р.